

**Középszintű szóbeli érettségi tételek magyar nyelv és irodalomból a 2026. május-júniusi vizsgaidőszakra a 12. A osztály számára a Fráter György Katolikus Gimnázium és Kollégiumban**

(A tételekhez gyakorlati feladatok is kapcsolódnak, melyek nem nyilvánosak)

**MAGYAR NYELV**

**I.TÉMAKÖR: KOMMUNIKÁCIÓ**

1. A kommunikációs folyamat tényezőinek, céljának, funkcióinak, valamint ezek összefüggésének megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással
2. Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei (pl. gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, testtartás, fejtartás, csend)
3. A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség
4. A reklám funkciója, működése, hatása

**II. TÉMAKÖR: A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETE**

5. A magyar nyelv történetének fő korszakai
6. A nyelvtörténet forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek
7. A nyelvújítás lényege és jelentősége példák alapján

**III. TÉMAKÖR: EMBER ÉS NYELVHASZNÁLAT**

8. Nyelvünk helyzete a Kárpát-medencében
9. Anyanyelvünk rétegződése I. A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek
10. A mai magyar nyelv művelés

**IV. TÉMAKÖR: A NYELVI RENDSZER**

11. A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és helyesírási összefüggései
12. A morféimák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szószerkezetek alkotásában
13. A szószerkezetek fogalma, a szintagmák típusai, szerepük a mondat felépítésében, mondatbeli viszonyaik

**V. TÉMAKÖR: A SZÖVEG**

14. A szöveg fogalma és jellemzői
15. Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szinterek szerint

**VI. TÉMAKÖR: A RETORIKA ALAPJAI**

16. A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztettségének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
17. A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzői

**VII. TÉMAKÖR: STÍLUS ÉS JELENTÉS**

18. Szóképek: hasonlat, metafora, megszemélyesítés, szinesztézia, metonímia, szinekdoché; összetett szóképek: allegória, szimbólum felismerése, értelmezése szépirodalmi és egyéb szövegekben

19. Az egyszerűbb alakzatok köznyelvi és irodalmi szövegekben

### VIII. DIGITÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

20. A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv

## IRODALOM

### I.TÉMAKÖR: ÉLETMŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL

1. Vörösmarty Mihály filozofikus mesedramája: Csongor és Tünde
2. Petőfi Sándor tájköltészetének népies jellege
3. Arany János balladaköltészete
4. Jókai Mór: Az arany ember
5. Mikszáth Kálmán parasztábrázolása
6. Herczeg Ferenc történelmi regényei: Az élet kapuja
7. Ady Endre Új versek c. kötete
8. A prófétaszerep megjelenése Babits Mihály költészetében
9. A számadás, számvetés motívuma Kosztolányi Dezső lírájában
10. A hiányérzet megfogalmazása József Attila költészetében

### II. TÉMAKÖR: SZERZŐK, MŰVEK, KORSZAKOK A RÉGI MAGYAR IRODALOMBÓL A 18. SZÁZAD VÉGÉIG

11. Balassi Bálint reneszánsz főúri költészete

### III. TÉMAKÖR: PORTRÉK, METSZETEK, LÁTÁSMÓDOK A 19-20. SZÁZAD MAGYAR IRODALMÁBÓL

12. Radnóti eklogaköltészete
13. Realista és naturalista vonások Móricz Zsigmond szépprózájában

### IV. TÉMAKÖR: METSZETEK A 20. SZÁZADI DÉLVIDÉKI, ERDÉLYI, FELVIDÉKI ÉS KÁRPÁTALJAI IRODALOMBÓL

14. Kányádi Sándor költészete

### V. TÉMAKÖR: MŰVEK A KORTÁRS MAGYAR IRODALOMBÓL

15. Egy kortárs magyar szerző bemutatása egy regénye vagy néhány novellái, illetve versei tükrében – Lackfi János

### VI. TÉMAKÖR: MŰVEK A VILÁGIRODALOMBÓL

16. Az európai irodalom alapvető hagyományai - A homéroszi eposzok emberideálja

17. Az orosz realizmus, Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés

#### VII. TÉMAKÖR: SZÍNHÁZ ÉS DRÁMA

18. Shakespeare színháza - Romeo és Júlia

19. Katona József Bánk bán című tragédiája

#### VIII. TÉMAKÖR: AZ IRODALOM HATÁRTERÜLETEI VAGY REGIONÁLIS IRODALOM

20. Az irodalom filmen; az adaptáció – Örkény Tótek című kisregénye és Fábri Zoltán filmadaptációja